

Struktur islahatlarının yeni mərhələsi

Dünyaya nümunəvi inkişaf modeli təqdim edən Azərbaycan özünün yaxın və uzaq hədəflərini konseptual əsaslarla müəyyənləşdirir və hədəflərə çatmaq üçün ardıcıl islahatlar həyata keçirir. Bu zaman bir sıra fundamental amillər, o

cümlədən ölkənin potensialı, mövcud reallıqları, yeni global çağırışlar nəzərə alınır və uğurlu koordinasiya təmin edilir.

O cümlədən institusional dəyişikliklərin həyata keçirilməsi, idarəetmə islahatları da

Azərbaycanın müasirləşmə strategiyasının prioritet istiqamətlərindən birini təşkil edir. Prezident İlham Əliyevin ötən ilin noyabr ayında imzaladığı Fərmanla “Mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının Nümunəvi Əsasnaməsi”nin təsdiqlən-

məsi dövlət və ictimai münasibətlərdə olduqca mühüm hadisə idi. Bu siyasətin davamı olaraq dövlətimizin başçısı 20 fevral 2026-cı il tarixində “Bir sıra dövlət qurumlarının fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi haqqında” Fərman imzalayıb.

Prezident İlham Əliyevin idarəetmə islahatları çərçivəsində imzaladığı digər iki Fərman isə “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi” və “Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzi” publik hüquqi şəxslərin yenidən

təşkili, eləcə də Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin tabeliyində olan “Regional Su Meliorasiya Xidməti” və “İri Şəhərlərin Birləşmiş Su Təchizatı Xidməti” publik hüquqi şəxslərin yenidən təşkili haqqındadır.

İdarəetmənin optimallaşdırılması, mobilliyin və funksionallığın təmin edilməsi

Dövlət başçısının bu günlərdə imzaladığı mühüm sənədlər o reallığı ortaya qoyur ki, idarəetmə kimi həssas sahə də islahatlardan kənarda qalmamalıdır və qalmır da. İnkişafın ardıcılığının təmin olunması və miqyasının daha da genişləndirilməsi üçün idarəetmə çevik və optimal olmalıdır. Bəhs olunan Fərmanların əsas məqsədi müvafiq sahələrdə idarəetməni optimallaşdırmaqdan ibarətdir. İdarəetmənin optimallaşdırılması bir sıra mühüm amillərlə şərtlənir. Azərbaycan dövlətinin, şəxsən Prezident İlham Əliyevin qətiyyətli siyasi iradəsi ondan ibarətdir ki, kadrların peşəkarlığı və mənəvi təmizliyi idarəetmənin səmərəliliyinin artırılması və vətəndaş məmnunluğunun təmin edilməsi üçün çox mühüm şərtlərdir. Ölkəmizdə idarəetmənin daha da optimallaşdırılması məqsədilə bu istiqamətdə ardıcıl siyasət həyata keçirilir.

İdarəetmənin daha da optimallaşdırılmasının və səmərəliliyin artırılmasının digər mühüm şərti isə institusional çərçivələrin təkmilləşdirilməsi və müasirləşdirilməsidir. Yəni zamanında hansısa bir struktur yaradılsa, onun mövcudluğuna bir doğma kimi yanaşmaq doğru deyil. Zaman ötür, yeni reallıqlar yaranır və bu reallıqlara uyğun olaraq fərqli çağırışlar meydana çıxır. Təbii ki, buna uyğun qaydada strukturun çərçivələri də yenilənməlidir. İndiki dövrün tələbi belədir ki, ayrı-ayrı qurumların, necə deyirlər, şişməsinin qarşısı alınmalıdır. Strukturlar az işçi qüvvəsi ilə daha böyük işlərin həyata keçirilməsinə hədəflənməlidirlər. Mobillik, funksionallıq mütləq qaydada təmin olunmalı, ayrı-ayrı hallarda qurumların bir-birini təkrarlamasının qarşısı alınmalıdır. Postmüharibə dövründə ölkəmizin qarşısında böyük məqsədlər dayanır. Vəsaitlər şişirdilmiş, birini təkrarlayan, dəyər yaratmayan strukturların maliyyələşdirilməsinə deyil, ümummilli məqsədlərə yönəldilməlidir.

Bəhs olunan fərmanların əhatə dairəsi kifayət qədər genişdir. Dövlət başçısının imzaladığı sənədlərlə müvafiq baza əsasında Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin tabeliyində “Dövlət Mineral Xammal Ehtiyatlarından İstifadə Agentliyi”, “Geodeziya və Kartografiya Agentliyi”, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin tabeliyində “Aqrar Tədqiqatlar və İnkişaf Mərkəzi”, “Aqrar Tədqiqatlar və İnkişaf Mərkəzi”nin “Bitkiçilik Elmləri İnstitutu”nun və “Heyvandarlıq, Balıqçılıq və Baytarlıq Elmləri İnstitutu”, Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin tabeliyində “Su və Meliorasiya üzrə Layihələndirmə və Elmi Tədqiqat İnstitutu” kimi büdcə təşkilatlarının yaradılması nəzərdə tutulur. Eləcə də bir sıra təşkilatların birləşmə yolu ilə yenidən təşkili hədəflənib. Məsələn, “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi” publik hüquqi şəxs “Sosial Tədqiqatlar Mərkəzi” publik hüquqi şəxsin ona qoşulması yolu ilə “Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzi” publik hüquqi şəxs medianın inkişafının dəstəklənməsi, media sahəsində mütəxəssislər hazırlanması və onların əlavə təhsilinin təşkili, audiovizual, çap, onlayn media subyektlərinin və informasiya agentliklərinin, habelə jurnalistlərin və digər media işçilərinin fəaliyyətinin, eləcə də media sahəsində yeni informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının və innovasiyaların tətbiqinin stimullaşdırılması istiqamətində fəaliyyət göstərən, habelə ictimai münasibətlərin inkişaf dinamikasını

sistemli təhlil edən, bu sahədə mövcud tendensiyaları müəyyənləşdirən və dəyişiklikləri proqnozlaşdırən, həmin dəyişikliklərin cəmiyyətə mümkün təsirlərini araşdıran, müasir informasiya texnologiyaları və elmi yanaşmalar tətbiq edilməklə ictimai fikrin öyrənilməsinə və sosial tədqiqatlar aparılmasını təmin edən, həyata keçirdiyi elmi-analitik təhlilin nəticələrini dövlət orqanlarına (qurumlarına) təqdim edən publik hüquqi şəxs kimi müəyyənləşdirilib. “Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili və Multikulturalizm Mərkəzi” publik hüquqi şəxs isə dünyada və regionda baş verən proseslərin təhlili, beynəlxalq münasibətlər və təhlükəsizlik məsələləri ilə bağlı fundamental araşdırmalar aparılması, bu məsələlərə dair ölkəmizin mövqeyinin beynəlxalq ictimai, siyasi və akademik dairələrə çatdırılması, Azərbaycan Respublikası dövlət orqanlarının (qurumlarının) elmi-təhlili materiallarla təmin edilməsi sahəsində fəaliyyət göstərən, habelə azərbaycançılıq məfkurəsinə uyğun olaraq tolerantlığın və mədəni, dini, lingvistik müxtəlifliyin qorunmasını təmin edən, Azərbaycanı dünyada multikulturalizm mərkəzi kimi tanıdan və mövcud multikultural modelləri tədqiq və təşviq edən publik hüquqi şəxs kimi fəaliyyət göstərəcək.

Dövlət başçısının müvafiq Fərmanı ilə Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin tabeliyində olan “Regional Su Meliorasiya Xidməti” və “İri Şəhərlərin Birləşmiş Su Təchizatı Xidməti” publik hüquqi şəxslərin yenidən təşkili strateji önəm daşıyan su təhlükəsizliyi məsələsinə son dərəcə həssas yanaşmanın ifadəsidir. Son vaxtlarda dövlət bu sahəyə böyük diqqət ayırır. Xatırladaq ki, Prezident İlham Əliyev yanvarın 12-də imzaladığı müvafiq Sərəncamla “Bakı şəhərində və Abşeron yarımadasında su təchizatı, yağış və tullantı suları sistemlərinin təkmilləşdirilməsinə dair 2026-2035-ci illər üçün Dövlət Proqramı”nı təsdiqləyib. Eyni zamanda, həmin tarixdə dövlət başçısının sədrliyi ilə Dövlət Proqramına həsr olunan müşavirə keçirilib. Fərmanla təsdiqlənən struktur islahatları da bu siyasətin davamıdır.

Dövlətin su təhlükəsizliyinə həssas yanaşması isə təsadüfi deyil. Bu məsələnin aktuallığını artıran bir sıra ciddi amillər var. İlk növbədə onu qeyd edək ki, respublika üzrə yerüstü su ehtiyatlarının təqribən 75 faizi qonşu ölkələrdən daxilolmaların hesabına formalaşır və global iqlim dəyişikliyi həmin su

Ölkənin su təhlükəsizliyinin möhkəmləndirilməsinə həssas yanaşma

axımlarının həcminə də öz təsirini göstərir. Qonşu ölkələrdən, xüsusilə də Ermənistan ərazisindən daxil olan suların mütəmadi olaraq çirkləndirilməsi də çox ciddi problemdir. Eyni zamanda, qlobal iqlim dəyişmələri və orta temperaturun yüksəlməsi, yağıntılardan və çaylarda sululuğun əhəmiyyətli dərəcədə azalması su ehtiyatlarının həcminə mənfi təsir göstərir. Digər bir vacib faktor isə Azərbaycanın davamlı inkişafı ilə bağlıdır. 2004-cü ildən başlayaraq Azərbaycanda ardıcıl olaraq regional inkişaf proqramları qəbul edilib. Həmin proqramların icrası çərçivəsində bölgələrimizdə iqtisadi güc mərkəzlərinə çevrilib, regionlarda iri təsərrüfatlar yaradılıb və beləliklə də, suvarma və içməli su təchizatı üzrə şəbəkələr genişləndirilib. Bütün bunların nəticəsi olaraq suya tələbat artır.

Bu kimi reallıqlar nəzərə alınmaqla son 22 ildə ölkəmizdə genişmiqyaslı su layihələrinin icrasının prioritetliyi təmin edilərsə də, bu sahədə həlli vacib məsələlər də kifayət qədər çoxdur. Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin sədri Zaur Mikayilovun məlumatına əsasən, Bakı şəhərindəki su və kanalizasiya sistemləri əsasən 1980-ci illərin sonuna qədər hazırlanıb və o gündən bu günə qədər yaşayış məntəqələrinin ərazisi 2,6 dəfə, əhalisi isə 2,1 dəfə artıb. Əsas magistral xətlərin istismar müddəti çoxdan başa çatıb, müasir nəzarət sistemləri də standartlara heç bir şəkildə cavab vermir. Bunların çoxunun ömrünün 40-50 il olmasını nəzərə alsaq, onların istismar müddəti artıq başa çatıb. Əksər yağış suyu kollektorlarının kanalizasiya xətlərinə qoşulması səbəbindən sistemlərdə əlavə yükləmələr yaranır. Bir çox magistral xətlərin mühafizə zonalarının tikinti altına düşməsi, kanalizasiya şəbəkəsinin məhdud olması da təcili

qaydada tədbirlər görülməsini zərurətə çevirib.

Bütün bu kimi məsələlərin həllini hədəfləyən Dövlət Proqramının təsdiqlənməsindən sonra indi növbə struktur islahatlarına çatıb. Bu islahatlar dövlət başçısının təsdiqlədiyi milli su strategiyasının hədəflərinə tam uyğundur. Fərmanla “Regional Su Meliorasiya” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti meliorasiya və irriqasiya sahəsində xidmətlər göstərən, dövlət mülkiyyətində olan meliorasiya və irriqasiya sistemlərinin istismarını və mühafizəsini, balansında (istifadəsində) olan su təsərrüfatı obyektlərinin (su anbarlarının, kanalların, boru xətlərinin və s.) istismarını, həmçinin Azərbaycan Respublikasının rayon və şəhərlərində (Bakı, Sumqayıt, Gəncə, Mingəçevir, Naxçıvan və Şirvan şəhərləri istisna olmaqla) istehlakçıların məişət (təsərrüfat) - içməli, istehsalat və digər məqsədlər üçün su ilə təmin olunması, yağış və tullantı sularının emalı və axıdılması xidmətlərini həyata keçirən dövlətə məxsus kommersiya hüquqi şəxs kimi müəyyənləşdirilib. “İri Şəhərlərin Su Təchizatı” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti isə Bakı, Sumqayıt, Gəncə, Mingəçevir, Naxçıvan və Şirvan şəhərlərində istehlakçıların məişət (təsərrüfat) - içməli, istehsalat və digər məqsədlər üçün su ilə təmin olunması, yağış və tullantı sularının emalı və axıdılması xidmətlərini həyata keçirən dövlətə məxsus kommersiya hüquqi şəxs kimi fəaliyyət göstərəcək. Su təsərrüfatında nəzərdə tutulan struktur islahatları ilk növbədə idarəetmənin optimallaşdırılması, nəzarətin gücləndirilməsi və itkilərin minimuma endirilməsi, eləcə də keyfiyyətin daha da yaxşılaşdırılması məqsədi daşıyır.

Mübariz ABDULLAYEV